

Algemeen	
Onderwerp	Voorstel verlenging project Herstel
Verspreiden	Ja
Contactpersoon	Tjolina Proost
Eenheid	Sturing
E-mail	t.proost@regiogv.nl
Kenmerk	18.0009514
Datum	18 oktober 2018

Voorstel

Nummer	Omschrijving
Voorstel 1.	Instemmen met de verlenging van een jaar, bijgestelde projectresultaten, planning en financiering van het herstelproject.

Behandeling

Datum	Overleg	Doel	Conclusie
06-09-18	Partneroverleg herstel	Adviseren	Akkoord bij opnemen uitgewerkte herstelvisie
20-09-18	Afstemming ambtenaren Sociaal Domein	Adviseren	Akkoord bij opname beleidskader B&O en verduidelijking/concretisering van aantal concepten
06-11-18	Klankbordgroep Sociaal Domein	Adviseren	Akkoord bij verduidelijking herstelinzet op brede doelgroep cliënten én naasten
30-10-18	Uitvoeringsoverleg	Adviseren	Akkoord, wel graag meer zicht op omvang doelgroep en met het verzoek om de inzet van de projectleider nader te onderbouwen.
08-11-18	Directie-overleg	Vaststellen	Akkoord
29-11-18	Portefeuillehoudersoverleg	Vaststellen	Volgt

Toelichting

Beknopte toelichting

Cliënten en naasten vragen om een andere invulling van de projectresultaten, waarbij de focus compleet wordt gelegd op de lokale doorontwikkeling van de herstelbeweging en de ontwikkeling van een verder geïndiceerd aanbod wordt losgelaten. Om dit te realiseren is een verlenging van het project nodig van een jaar.

Bijlage(n)

Nummer	Omschrijving
Bijlage 1.	Voorstel verlenging project Herstel

Voorstel verlenging project Herstel

Algemeen	
Aan	Ambtelijke werkgroepen, UO, DO en PFHO Sociaal Domein
Van	Henke van der Heiden, Wilma Beltman, Tjolina Proost
Datum	24 september 2018
Verspreiden	Ja
Kenmerk	18.0009514

Voorstel:

1. Instemmen met de verlenging van een jaar, bijgestelde projectresultaten, planning en financiering van het herstelproject.

Inleiding

Het Herstelproject is een onderdeel van het regionale uitvoeringsprogramma Bescherming en Opvang. Dit uitvoeringsprogramma is gericht op onze meest kwetsbare inwoners. Mensen die problemen hebben op het gebied van huiselijk geweld, woonoverlast, schulden, verslaving en/of psychische problemen. Het zijn vaak problemen die met elkaar samenhangen en elkaar versterken. De gemeenten hebben de wettelijke taak deze mensen en hun naasten te ondersteunen, zodat zij zo zelfstandig mogelijk kunnen wonen en functioneren én deelnemen aan de samenleving. Het Herstelproject raakt het hart van deze opgave: kwetsbare inwoners ondersteunen bij hun persoonlijk herstel (= identiteit, zelfvertrouwen en eigen kracht hervinden) en bij hun maatschappelijk herstel (= in de samenleving weer rollen vervullen en een bijdrage leveren). Klinisch herstel (= behandelen) hoort hier niet bij. Dat is de verantwoordelijkheid van de zorgverzekeraars en zorgaanbieders. Het Herstelproject beperkt zich niet tot inwoners die te maken hebben met ernstige en complexe problematiek, waardoor zij maatschappelijk (dreigen) uit te vallen. De herstelgerichte ondersteuning strekt zich nadrukkelijk ook uit tot hun familie en naasten die vaak zeer zwaar belast zijn. Alsook cliënten en naasten met een mildere GGZ achtergrond en de professionals die met hen werken.

Exacte cijfers over de omvang van de doelgroep worden nergens integraal bijgehouden, maar op basis van landelijke onderzoeken en cijfers, de caseload van de FACTteams en organisaties die werken met mensen met een (ernstig) psychiatrische aandoeningen wordt de potentieel zwaarste doelgroep van cliënten en hun directe naasten geschat op 9.500-13.500 inwoners. De groep cliënten en naasten met een mildere GGZ achtergrond kan zelfs oplopen tot 50.000 inwoners in de regio Gooi en Vechtstreek, los van hun naasten en buurtgenoten. Verder is een cultuurverandering nodig binnen de welzijnssector naar herstelgericht werken. Het gaat hier om circa duizend tot vijftienhonderd maatschappelijk werkers, begeleiders en vrijwilligers.

Het Herstelproject loopt nu ruim een half jaar. Binnen het project werken de Regio Gooi en Vechtstreek, GGZ Centraal, Kwintes, Versa Welzijn, Jellinek en Stichting MEE (GGZ Infocentrum) op alle niveaus samen met als doel om slagkracht, kundige op- en afschaling en expertise op de juiste plek te organiseren. De Regio vervult hierbij een regiefunctie, waarbij zij de samenwerking organiseert en faciliteert. Bij de vaststelling van de projectopdracht was het uitgangspunt dat van onderop gewerkt zou gaan worden en zoveel mogelijk voor en door ervaringsdeskundigen (vraagsturing). Het project zou dus niet vooraf tot in detail worden ingevuld maar zich organisch ontwikkelen. Als gevolg van die keuze is het logisch dat de eerder geformuleerde projectresultaten moeten worden bijgesteld. De doelstelling van het project blijft echter hetzelfde; partners, gemeenten en ervaringsdeskundigen

blijven met elkaar streven naar een regionaal Herstelnetwerk ontwikkeld vanuit één gedeelde visie¹ op herstel. Dit herstelnetwerk komt te bestaan uit specifieke herstelactiviteiten, gericht op persoonlijk herstel, die lokaal beschikbaar zijn en uit lokale laagdrempelige dagactiviteiten en inloop gericht op maatschappelijk herstel.

Voor de projectresultaten gaat het om twee wijzigingen. Daar waar in de eerste instantie werd voorgesteld om te werken met één centrale locatie, waarbinnen herstel ondersteunende activiteiten en geïndiceerde dagbesteding worden georganiseerd, is het voorstel nu om uit te gaan van nabijheid voor inwoners. We stellen voor dit te borgen door de herstel ondersteunende activiteiten te organiseren binnen de welzijnslocaties in de wijken en kernen en de focus te leggen op het geschikt maken van laagdrempelige activiteiten zonder indicatie. Deze wijziging in focus maakt het nodig om het project te verlengen met een jaar, zodat de resultaten ook behaald kunnen worden.

Voorstel projectresultaten:

- Trainingen, cursussen en activiteiten gericht op persoonlijk herstel (= identiteit, zelfvertrouwen en eigen kracht hervinden) zijn lokaal beschikbaar en breed toegankelijk.
- Eind 2019 is er in elke gemeente van Gooi & Vechtstreek minimaal één locatie in welzijnsetting met laagdrempelige activiteiten die geschikt zijn voor de doelgroep.
- Activiteiten, vrijwilligerswerk of toeleiding naar werk van andere partijen zijn bekend en bereikbaar, zodat er voor elk individu bezigheden beschikbaar zijn die passen bij persoonlijke voorkeur en de fase van herstel.

Argumenten

1. Herziening van de oorspronkelijke projectresultaten sluit aan op behoeften van de doelgroep

Uit de werkbijeenkomsten met cliënten, naasten- en ervaringsdeskundigen en de bezoeken van het projectteam aan diverse initiatieven, kwam naar voren dat activiteiten laagdrempelig en lokaal bereikbaar moeten zijn. Daarbij is expliciet benoemd dat de activiteiten zonder indicatie beschikbaar moeten zijn en moeten passen bij persoonlijke voorkeur en de fase van herstel. Eén centrale Herstelacademie werkt wel in een grote stad, maar niet in een uitgestrekt gebied met verschillende kernen, zoals de Gooi en Vechtstreek.

2. Samenwerking tussen gemeenten en regionale samenwerkingspartners is noodzakelijk om beoogde resultaten te behalen

Het organiseren van een herstelnetwerk met specifieke herstelactiviteiten gericht op persoonlijk en maatschappelijk herstel is een opgave uit het regionale beleidsplan bescherming en opvang. Het organiseren van laagdrempelige activiteiten in een welzijnsetting is een lokale verantwoordelijkheid, maar willen we voor deze kwetsbare doelgroep echt de beweging naar voren maken en hen mee laten doen middenin de samenleving dan hebben we zorgaanbieders nodig die hun kennis, expertise en toeleiding mogelijkheden beschikbaar willen stellen voor welzijnsorganisaties. De ervaring leert dat het voor afzonderlijke gemeenten heel erg lastig is om dit voor één gemeente te realiseren. Er is nu een groep regionale organisaties die met elkaar en met de regiogemeenten willen samenwerken om de meest kwetsbare inwoners te ondersteunen bij persoonlijk en maatschappelijk herstel. Dit is een groot goed en moeten we behouden. We kunnen dit behouden door als regiogemeenten samen met hen op te trekken.

¹ De gezamenlijk visie op herstel is terug te vinden in de bijlage.

Het lokaal beschikbaar maken van trainingen en cursussen gericht op persoonlijk herstel voor een brede groep cliënten en hun naasten kan ook alleen in samenwerking met de voornoemde partners en met een regionaal team van herstelwerkers. Een team per gemeente zou erg kostbaar en qua volume ook onhaalbaar zijn. Het is daarbij bekend dat ervaringswerkers die als één pitter functioneren te kwetsbaar zijn. Alle lokale gemeenten kunnen via dit project profiteren van de inzet van een herstelteam (projectleider en betaalde ervaringsdeskundige herstelwerkers) en de praktische inzet van expertise en toeleiding van ketenpartners om hun lokale welzijn locaties toe te rusten voor de kwetsbare maatschappelijke zorg doelgroep. Via dit project zijn we als gemeenten sterker om dit met elkaar te doen dan afzonderlijk. Samenwerking ligt dus voor de hand en de Regio kan hierin een faciliterende rol blijven spelen. Concreet betekent dit dat er nauwe ambtelijke afstemming plaats vindt over de voortgang van het project, inzet van het herstelteam op maat binnen iedere gemeente en welke eventueel aanvullende randvoorwaarden hier lokaal op nodig zijn en hoe die het beste vormgegeven kunnen worden. Hierover vindt lokale besluitvorming plaats, waarbij gebruik kan gemaakt worden van de kennis en ervaringen van andere gemeenten over wat het meest effectief is.

3. Behalen van resultaten vraagt om inzet projectleider en herstelteam in 2019

Het team van professionele ervaringswerkers organiseert lokaal trainingen en cursussen gericht op persoonlijk herstel. Daarnaast leggen zij samen met de projectleiding de verbinding tussen de ervaringsdeskundigen, de professionals en de cliënten en naasten van de verschillende betrokken organisaties. De verbinding met familieorganisaties en ervaringsdeskundige naasten is daarbij een specifiek aandachtspunt. Dit zogenaamde herstelteam stimuleert de herstelbeweging in en tussen organisaties en zijn daarmee een essentiële schakel in het behalen van de projectresultaten. In deze prille fase van het project is nu het effect al te zien van hun inzet. Waar jarenlang geprobeerd is samenwerking tussen ervaringsdeskundigen van verschillende organisaties van de grond te krijgen en herstelactiviteiten te ontsluiten voor een bredere groep, krijgt dit team in opbouw dit in enkele maanden al voor elkaar. De inzet van de projectleider versterkt dit proces door ook de professionals vanuit de verschillende organisaties te betrekken. De herstelwerkers hebben een belangrijke voorbeeld rol voor cliënten én professionals om te laten zien wat herstel betekent en wat er mogelijk is als cliënt én professional buiten de comfortzone stappen.

Deze nieuwe manier van kijken naar herstelgerichte activering, daarnaar handelen en samenwerking zoeken vraagt tijd om te realiseren. Maar nu al zien we hoe het gesprek aangaan en contacten leggen beweging laat zien bij een aantal betrokken (voorop lopende) professionals. Met deze voorhoede kan de projectleider, in samenwerking met de herstelwerkers, de doelstellingen van het project realiseren mits hiervoor voldoende tijd beschikbaar is.

Er zijn afspraken gemaakt over de inzet van de herstelwerkers en de projectleider in het herstelteam tot eind 2018. Met de verandering van de scope van het project, het laten slagen van het herstelnetwerk en de nog nauwere samenwerking met gemeenten vraagt dit project om een jaar langere inzet dan beoogd. Het voorstel is daarom om het project van 1 januari 2019 te verlengen tot eind 2019 zodat de projectleider, samen met het regionale Herstelteam, de tijd krijgt om dit samen met de partners en de regiogemeenten te kunnen realiseren.

Zij zullen zich richten op:

- Doorontwikkeling regionaal herstelteam
- Lokaal organiseren van trainingen en cursussen gericht op persoonlijk herstel van cliënten en hun naasten
- Herstelgericht werken ontwikkelen en stimuleren bij betrokken partners (activeren, samenwerken én toe leiden van mensen naar activiteiten buiten de eigen organisatie)

- Versterken en ondersteunen van welzijnswerkers zodat de lokale laagdrempelige activiteiten binnen Versa Welzijn geschikt worden voor de doelgroep
- Samenwerking zoeken met andere partijen die activiteiten, vrijwilligerswerk of toeleiding naar werk bieden
- Het ontsluiten van andere (wel en niet geïndiceerde) activiteiten, vrijwilligerswerk en toeleiding naar werk

Kanttekeningen

Regionaal samenwerken op onderwerpen die onder de lokale verantwoordelijkheden vallen (i.c. laagdrempelige activiteiten) vraagt om goede afstemming. Uiteindelijk beslissen de lokale gemeenten welke inhoudelijke keuzes zij wel of niet willen maken. Vooralsnog sluit dit plan naadloos aan op de lokale plannen om alle kwetsbare mensen te laten meedoen in de samenleving. Met dit project wordt de inclusie van mensen met psychische kwetsbaarheden gestimuleerd binnen de bestaande welzijnslocaties en de basis gelegd voor een lokale herstelbeweging. Gemeenten kunnen hier desgewenst specifieker op sturen met aanvullende inhoudelijke subsidieafspraken met welzijnspartners en investeren in aanpalende activiteiten.

Financiën

De kosten van de inzet van de ervaringsdeskundige herstelwerkers en de projectleider tot eind 2019 kunnen gedekt worden uit de regionale middelen voor Bescherming & Opvang. In de huidige meerjarenbegroting is vanaf 2019 structureel € 100.000,- per jaar opgenomen voor het continueren van het herstelnetwerk. Bij de verlenging van het project met een jaar wordt gevraagd om een extra investering van €97.500,-. Deze gelden zijn op te vangen binnen de financiële kaders die voor Bescherming & Opvang gelden.

Taak	Omvang kosten (excl. BTW)	Toelichting
Projectleiding	€72.000,-	20u per week projectleiding voor 48 weken per jaar met een tarief van €75,- per uur
Herstelteam bestaande uit drie tot vijf herstelwerkers + klankborden cliënten en naasten	€95.720,-	30u per week herstelteam met 3-5 ervaringsdeskundige herstelwerkers (tarief €55,- tot €68,- per uur, BTW n.v.t.) + €1.500,- voor klankbordgroepen ervaringsdeskundigen, cliënten en naasten
Additionele kosten	€29.780,-	Promotie, werkbudget (niet zijnde huisvesting, materiele kosten en extra activiteiten die behoren tot welzijnscontracten gemeenten)
Totaal	€197.500,-	

Uitvoering

De herziene opdracht vraagt om nauwe beleidsmatige betrokkenheid vanuit gemeenten. De schatting van de inzet van beleidsadviseurs met de doorontwikkeling van het voorveld als dossier wordt geschat op 2-3 uur per maand voor de duur van een jaar. Hierbij wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de regionale welzijnsoverleggen. Daarnaast is het mogelijk dat lokale gemeenten in aansluiting op het

herstelproject aanvullende en/of andere subsidieafspraken willen maken met Versa Welzijn. Deze activiteiten vallen binnen de reguliere werkzaamheden van deze beleidsambtenaren.

Dit project heeft geen consequenties voor de inzet van de uitvoeringsdiensten anders dan op de hoogte te zijn van de nieuwe herstelactiviteiten, zodat ze hier inwoners naar kunnen doorverwijzen.

Planning

20 september 2018 Bijeenkomst ambtelijk klankbord regiogemeenten
- bespreken voortgang project, aangepaste projectresultaten en betrokkenheid lokale gemeenten

Oktober-november 2018 Stuurgroep Herstel, DO, PFHO SD
Besluitvorming verlenging projectfase en aanpassing projectresultaten

Januari 2019 – december 2019
Uitvoering ontwikkelpunten door projectleider en Herstelteam

September 2019
Evaluatie van projectfase, behalen van resultaten en voorstel voor borging.

Oktober 2019
Besluitvorming stuurgroep én regiogemeenten over beëindiging projectfase en definitieve vormgeving herstelnetwerk

December 2019
Beëindiging projectfase herstelnetwerk

BIJLAGE

Visie op herstel

De gedeelde visie op herstel in dit project is gebaseerd op de visie zoals die binnen het HEE team is ontwikkeld.²

Dit project gaat niet over klinisch herstel maar juist om het bevorderen van persoonlijk en maatschappelijk herstel. Kern van die visie en aanpak is het begrip 'normaliseren' dat door de deelnemende partijen veel gebruikt wordt. 'Normaliseren' staat allereerst voor de aandacht voor identiteit en het persoonlijk herstel. Je hebt een kwetsbaarheid of ziekte maar je identiteit valt daar niet mee samen. Normaliseren staat ook voor maatschappelijk herstel. Weer deelnemen aan de samenleving en verschillende rollen kunnen vervullen.

Herstel

Anders dan vaak wordt gedacht blijken mensen met langdurende psychische aandoeningen wel degelijk te herstellen. Ook mensen met "zware" diagnoses. Het begrip Herstel verwijst naar het persoonlijke proces van mensen met psychische kwetsbaarheid waarin zij de draad weer oppakken en hun leven nieuwe vorm en inhoud geven.

Het begrip Herstel rekent ook af met de opvatting dat je geheel genezen zou moeten zijn van je psychiatrische symptomen om aan de samenleving mee te (mogen) doen. Misschien heb je aanpassingen of hulpmiddelen nodig (de mentale steunkousen of psychische rolstoel), maar het is heel goed mogelijk om gewaardeerde rollen in te nemen met psychische kwetsbaarheden. Bij herstel gaat het er om dat je probeert datgene waardoor je bent overweldigd een plaats te geven, en dat je je leven niet langer door de symptomen laat beheersen. Niet accepteren dat je onbehandelbaar of uitbehandeld zou zijn, maar ook niet net doen of er niets aan de hand is in je leven. Herstellen betekent durven zien wat er aan de hand is in je leven, accepteren dat je extra werk te verzetten hebt en dat ook doen. Je talenten en mogelijkheden leren kennen, maar ook je kwetsbaarheden en onhebbelijkheden. Weer hoop durven koesteren en de blik (ook) op de toekomst richten. En je doet dat in de eerste plaats zelf, op eigen kracht en op je eigen manier.

Empowerment

Herstel hangt nauw samen met empowerment. Empowerment betekent dat mensen met psychische aandoeningen hun eigen kracht ontdekken en de controle over hun bestaan herwinnen. Herstel vereist empowerment en leidt tot empowerment. Het verwijst naar het vermogen van mensen om zich aan een hopeloze situatie te onttrekken en een nieuwe wending aan hun leven te geven. Daarbij bepalen zij zelf hoe zij met de uitdagingen van hun leven omgaan en welke ondersteuning zij willen hebben. Empowerment betekent dat je je eigen keuzes kunt maken, en dat je in staat wordt gesteld om iets met die keuzes te doen. In die zin gaat het niet alleen om een psychologisch proces, maar ook om erkenning van je wensen en ambities.

Ervaringsdeskundigheid

Om vertrouwen te krijgen in je eigen kracht en deze kracht verder uit te bouwen heb je ervaringskennis nodig: kennis over wat je helpt en wat je belemmert in je herstel. Herstel en empowerment steunen naar onze overtuiging op ervaringskennis en ervaringsdeskundigheid.

Iedereen met een psychische aandoening heeft zijn eigen verhaal. Dit verhaal bevat de betekenis die je zelf aan je problemen geeft en de strategieën die je hebt ontwikkeld om met die problemen om te gaan. Dat is je persoonlijke ervaringskennis. Al die verhalen bij elkaar vormen collectieve ervaringskennis: kennis over hoe het is om te leven met psychische kwetsbaarheid en de gevolgen

² <https://www.hee-team.nl/informatie-over-hee/hee-drie-pijlers>

daarvan. Ben je vervolgens in staat om die kennis over te dragen aan anderen, dan ontwikkel je ervaringsdeskundigheid.

Ervaringsdeskundigheid is onmisbaar bij de ondersteuning van herstelprocessen. Niet alleen door andere cliënten de weg te wijzen naar hun eigen kracht, maar ook door een inhoudelijke bijdrage te leveren aan verbetering van de kwaliteit van de geestelijke gezondheidszorg.